

75 GODIŠNJICA NAJVEĆEG ZLOČINA DRUGOG SVJETSKOG RATA NA LIBURNIJI

24.4.2020. navršava 75 godina od stravičnog događaja protiv nedužnih i nevinih civila koji su mučki ubijeni u Ičićima i potom bačeni u krašku jamu. Stradalo ih je njih 37

Te noći, 24.4.1945. kada su se jedinice 4. armije prebacivale iz Belog sa otoka Cresa na kopno, da bi krenule u završno oslobađanje ovih naših krajeva i cijele zemlje, u riječkom zatvoru „Via Roma“ bilo je živo: osjećalo se da se bliži dolazak dugo iščekivane slobode.

Žamor nabijen nadanjima naglo je prekinut tutnjem njemačke čizme i iznenadnim upadom njemačkog glasnika. Izvikana su 37 imena i 37 uznika izdvojeno je i odvedeno u nepoznato.

Nisu znali kuda ih vode, ali sigurno su prepoznali zavojite ceste koje su vodile prema kući, njihovom rodnom kraju. Možda se pojavio i tračak nade...

Dovezli su ih u Ičiće. Tada su u Ičićima bile smještene njemačka pomorska komanda i Ortskommandatur (Komanda mjesta)

Stanovnike Ičića taj su dan ujutro uznemirile dvije eksplozije, jedna nešto prije pet, druga nešto poslije šest sati . Nakon svake se pojavio dim na mjestu gdje se nalazi kraška jama. Nitko nije znao što se dogodilo, jer je do šest sati bio „policijski sat“ (zabrana kretanja).

U neposrednoj blizini jame tada nije bilo kuća, izuzev jedne nasuprot same jame: restauracija Jurjović Punta Kolova. Njezinom je vlasniku bilo naređeno da zatvori sve prozore i da nitko ne izlazi iz kuće.

Njih 37 izbacili su bili iz kamiona, mlade, stare, bolesne, muškarce, žene. Možda su njihove očajničke misli bile upućene za trenutak želji da će ih pustiti svojim kućama ali kada su vidjeli puške uperene u njih bilo im je jasno da je njihovim životima došao kraj. Počeli su ih tući, gaziti,

vrijeđati, omalovažavati i divljački ih tjerati u mračni uski tunel. Čuo se vrisak od boli, tekla je i krv. Noć je prikriivala zločince koji su iskaljivali svoj bijes na nedužnim ljudima zbog svoje nemoći i izgubljenog rata.

Među žrtvama je bilo i ranjenih ali još živih. U jamu se ulazilo kroz uski tunel a nakon 20 metara dolazilo se do bezdana dubokog oko 30 metara. Žrtve bi došavši do kraja tunela padale u neograđeni otvor bezdana. Bilo nemoćne zbog već zadobivenih rana, bilo potisnute nadolazećima koje su krvnici nagurali. Kada su ih sve pobacali unutra, da prikriju svoje zlodjele ubacili su i bombe. Tako su se osigurali da su svi pobijeni.

Nastao je muk i grobna tišina.

Ti jadni, nedužni ljudi u zadnjim trenucima svog života vidjeli su slike svojih najmilijih s kojima su se opraštali i s tugom i suzama otišli su u vječni počinak. Svi njihovi snovi o životu, slobodi, ljubavi, djeci, sreći u jednom trenutku su nestali. Svi su oni bili stanovnici šireg liburnijsko-primorskog kraja. Civili, većinom rodoljubi i antifašisti.

Nakon četiri dana 28.4.1945. Opatija je oslobođena. Došla je toliko željena sloboda, ali za ljude koji su ubijeni u Ičićima 4 dana prekasno.

O događaju se doznalo tek nekoliko dana poslije oslobođenja, početkom svibnja 1945. godine. Naime, u predjelu oko jame, ubrzo nakon tragičnog događaja, počeo se osjećati neugodan zadah od raspadajućih tijela, o čemu su obaviještene lokalne vlasti. Istraživanjem je ustanovljeno da zadah dolazi s morske strane, ispod obalnog puta, gdje se nalazi podzemni izlaz iz jame na more. Pozvani su vatrogasci koji su s morske strane ušli u jamu, tamo otkrili leševe ubijenih i započeli s njihovim višednevnim izvlačenjem i identificiranjem. Nijemci očito nisu znali da jama ima izlaz na more.

Iznenadjenju, nevjerici i tuzi vatrogasaca nije bilo kraja kada su vidjeli na što su naišli. Iz jame su snagom vode izbačena tijela bačenih i mučki ubijenih ljudi.

Vatrogasci su pokupili tijela i dijelove tijela te odnijeli ih na identifikaciju.

Od svih ųrtava samo 19 ih se moglo identificirati jer ostali se nisu mogli prepoznati.

Identificirani su:

Dubrović Mirko, Grųinić Janko, Kalčić Ferdinand, Kovačić Boųo, Kinkela Tomo, Kovačić Ivan Boųidar, Maganja Ivan ųimun, Matković Cvetan, Matković Ivan, Osojnak Vinko, Perųić Feliks, Počkaj Franjo, Rakić Smiljana, Rukavina Ante, Rundić Bartola Stanko, ųandaj Emil, ųeųić Milan, ųimac Mihe Stjepan i ųpirin Vasilije.

ųrtve, ukupno 37 osoba, bili su partizanski borci i rukovodioci, članovi narodnooslobodilačkih odbora , kuriri, partijski i skojevski aktivisti , simpatizeri i aktivni pomagači Narodnooslobodilačkog pokreta . Bili su rodom s podruĉja Hrvatskog primorja – od Karlobaga do Moųćeniĉke Drage – a neki i iz inozemstva. Oni su u razliĉito vrijeme, na raznim mjestima i pod razliĉiti m okolnostima, zbog svog antifaųizma i rodoljublja pali u ruke okupatora, koji ih je nakon zatoĉenja u rijeĉkom zatvoru okrutno likvidirao i bacio u jamu. Nakon vađenja posmrtnih ostataka iz jame i identifikacije ųrtava, koje je trajalo pet dana, svi su bili sahranjeni na groblju u Voloskom, a nakon par dana ekshumirani i potom sahranjeni u mjestima prebivališta. U prvom naletu je bilo identificirano samo 12 ųrtava, a naknadno joų sedam; njihova su imena danas upisana na spomeniku.

Kako bi njihova ųrtva ostala u spomen budućim pokoljenjima, sredinom pedesetih godina proųlog stoljeća, Opatija je podignula spomenik. A Spomen park „Jama lčići“ uređen je 2013. godine na inicijativu UABA Grada Opatije. Financirao ga je Grad Opatija koji ga i održava.

Danas kada prolazite svakodnevno pored ovog spomenika, koji je podignut nevinim ųrtvama faųistiĉkog terora zastanite, prisjetite se velikih ųrtava koje su naųi pranoići, nonići, pranone i nonice podnijeli da bi mi danas mogli uųivati u svoj ljepoti ųivota i slobode.

POPIS IDENTIFICIRANIH ŽRTAVA

1. BOŽIDAR KOVAČIĆ, (Jelenje, 1901. (1926.) – Ičići, 1945.), politički aktivist, sekretar Saveza komunističke omladine Jugoslavije (SKOJ) Jelenje (podatke prikupio SUBNOR, Jelenje);
2. STJEPAN ŠIMAC, (Jelenje, 1927. – Ičići, 1945.), politički aktivist, sekretar SKOJ-a Jelenje (podatke prikupio SUBNOR, Jelenje);
3. ŠIMUN MAGANJA, (Podkilavac – 1945.), zemljoradnik; politički aktivist i aktivni borac, predsjednik NOO-a Općine Jelenje i član kotarskog komiteta Komunističke partije Hrvatske Sušak (KPH) (podatke prikupio SUBNOR, Jelenje);
4. STANKO RUNDIĆ, (Podkilavac, 1905. – 1945.), zemljoradnik; politički aktivist i borac u redovima NOV-a (II. Primorsko-goranski odred i VI. brigada Hrvatske); predsjednik NOO-a Podkilavac (podatke prikupio SUBNOR, Jelenje);
5. MILAN ČESIĆ, (Krasica, 1924. – Ičići, 1945.), politički aktivist, skojevac i borac NOV (XIII. Primorskogoranska divizija) (podatke dala majka);
6. NIKOLA (FERDINAND) KALČIĆ, (Lovranska Draga, 1897. – Ičići, 1945.), po zanimanju zidar; politički aktivist, skrivao ilegalce, a u bunkeru kraj svoje kuće i arhivu Gradskog komiteta SKOJ-a (podatke prikupilo Udruženje boraca NOR-a Ičići-Brdo, prema iskazu kćerke Jelke Kadmen);
7. TOMO KINKELA, (Bregi, 1911. – Ičići, 1945.), po zanimanju stolar; politički aktivist, član kotarskog NOO-a (podatke prikupilo Udruženje boraca Narodnooslobodilačkog rata Ičići-Brdo

(NOR), 1979. godine);

8. MILAN SANDALJ, (Obrš, M. Draga, 1915. – Ičići, 1945.), borac NOP-a (podatke prikupilo Udruženje boraca NOR- a M. Draga 1979. godine);

9. MIRKO DUBROVIĆ, (Rukavac, 1919. – Ičići, 1945.), građevinski radnik; borac NOP-a (I. partizanski odred „Učka“) i politički aktivist, član Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Hrvatske (USAOH) Rukavac, član vojno-pozadinskih jedinica na Lisini (podatke prikupilo Udruženje boraca NOR-a Rukavac, 1980. godine);

10. VINKO OSOJNAK, (Rukavac, 1924. – 1945.), zemljoradnik; politički aktivist, član USAOH-a, borac u redovima NOV-a (I. partizanski odred „Učka“), član vojno-pozadinskih jedinica na Lisini (podatke prikupilo Udruženje boraca NOR-a Rukavac, 1980. godine.);

11. FRANJO POČKAJ, (Koče, Postojna, 1900. – Ičići, 1945.), po zanimanju ugostitelj; politički aktivist (nepoznato tko je dao podatke);

12. IVAN MATKOVIĆ, (Sušak, 1907. – Ičići, 1945.), po zanimanju mesar; politički aktivist (nepoznato tko je dao podatke);

13. CVETAN MATKOVIĆ, (Sušak, 1906. – Ičići, 1945.), po zanimanju trgovački pomoćnik; politički akti vist, (nepoznato tko je dao podatke);

14. VASILJE ŠPIRIN (SPIRIN), (Kijev, 1898. – Ičići, 1945.), po zanimanju inženjer strojarstva; sudionik NOP-a (nepoznato tko je dao podatke 1984. godine)

15. JANKO GRŽINIĆ, (Zagrad-Veprinac, 1923. – Ičići, 1945.), radnik; borac u redovima NOV-a (II. udarni bataljun 43. Istarske divizije), politički aktivist u NOO-u (podatke prikupilo Udruženje boraca NOR-a Veprinac);

16. FELIKS PERŠIĆ, (Marseilles, 1894. – Ičići, 1945.), konspirativnog imena „Učka Gora“, po zanimanju pomorski kapetan, iz Opatija; politički aktivist, komandant Komande mjesta Opatija (podatke dao sin Dušan Peršić i supruga Marija Bohinec);

17. ANTE RUKAVINA, (Karlobag, 1899. – 1945.) (ostali podaci nepoznati);

18. SMILJANA RAKIĆ (Sušak, 1927. (1925.) – 1945.), studentica, (ostali podaci nepoznati);

19. BOŽIDAR KOVAČIĆ (Jelenje, 1926. – 1945.) (ostali podaci nepoznati).